„ROBOTCHYJ NAROD“
(THE WORKING PEOPLE)

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.

(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE „ROBOTCHYJ NAROD“ ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. - - - Winnipeg, Mn.

Subscription $2.00 a year.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“ одиноку соц. дем. часопись для цілої Америки; она одна даэ те знанэ, яке повинен мати кождий працюючий клясово сьвідомий чоловік. Хочеш знати, як здобути красший лад на сьвіті, то читай все „Робочий Народ“

„Робочий Народ“ коштуэ на рік лиш два доляри а адреса до него э:

"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg, Man.

Соціялісти - війна - мир!

Екзекутивний Комітет Американської Соціялістичної Партії вилав відозву до всіх соціялістичних партій сьвіта, пропонуючи скликати надзвичайний міжнародний конґрес справі закінченя сучасної війни.

Сю відозву розіслав заряд партії до всіх представителів соціялістичних партій, так до країв обнятих війною як і до невтральних, як рівнож до всеї соціялістичної преси.

Коли більшість заявить ся за тим, щоби конґрес відбув ся в Европі, то пропонуэ ся міста Гаґу або Копенгаґу.

Колиби удалось скликати конґрес до Америки, то тоді відбувбись він в Вашінґтоні.

Понизше заміщуэмо в цілости сю відозву Американської Соціялістичної Партії:

„Соціялісти Злучених Держав в Америці пересилають своэ найглубше співчутэ і простягають братерську руку до робітників Европи, впутаних в страшну сьвітову війну.

Безпотрібним э задержуватись тут над знищенэм, яке спричинюэ ся страшна війна. Історія видасть про се осуд. Мусимо однак висказати свій жаль з тої причини, що робітники найбільш культурних країв Европи, які звязані основами міжнародного братерства, ведуть нині між собою крівані битви.

Не маємо на цілі видавати своїх осудів з причини поведеня ся наших братніх партій в Европі. Ми розуміэмо, що вони впали жертвою сучасного промислового, політичного і військового системи. Ми розуміэмо, що вони робили все, що було найліпше в тих обставинах.

Наш край лишив ся невтральним в сій війні. Уважаэмо отже за свій обовязок звернути ся з покликом починити всі можливі кроки, щоб привернути мир так до тих наших нещасливих товаришів, котрих краї э вмішані в війну, як і до тих, котрих краї е невтральними.

Не обходить нас тепер те, котре правительство викликало сю війну, а зрештою не э се найважнійшою справою. Історія видасть і о сім свій осуд. Взиваэмо Вас тепер в імя соціялізму і поступаючи згідно з Вашими власними відозвами, кличемо: поможіть стримати те масове мардованэ людий. Ви самі заявили в кождім краю, що війна ся зістала викликана проти Ваших бажань. Ваші шляхотні і гарні заяви лишають ся і дальше в силі. Знаэмо, що нікотрий нарід не скористаэ нічого, коли війна буде продовжуватись. Добутки і користи, які може принести ся війна, будуть лише для кляс пануючих; всякі жертви, посьвяченя і терпіня, які спричинить війна, — впадуть на маси робітничі. Кождий день продовжуваня сеї різні забераэ нам тисячі товаришів і братів.

На міжнароднім конґресі в Штутґарті принято резолюцію, котрою зобовязались соціялісти всіх країв не лише робити всі можливі кроки аби запобічи війні, але крім того, — колиб війна вибухла, ужити всіх сил, щоби як найскорше її закінчити.

Соціялісти в краях обнятих тепер війною вірно і відважно сповнили зобовязаня наложені в першій части тої резолюції, та їх голос заглушено стріляниною борючих ся армій. Капіталістичний мілітаризм став сильнійшим, ніж молоді звязи соціялістичного братерства.

Соціялісти мусять тепер приступити як найскорше до зреалізованя другої частини резолюції —„вжити всіх сил, щоб найскорше закінчити війну“.

Позаяк Міжнародне Соціялістичне Бюро не функціонуэ під сю пору, тому Соціялістична Партія Америки уважаэ собі за обовязок запросити всі краї репрезентовані в Міжнароднім Бюрі, щоби вислали звичайне число своїх представителів на надзвичайні мирові наради Міжнародного Соціялістичного Конґресу, який повинен відбутись в Европі або Америці. Час буде означений зараз же, скоро лише дістане ся прихильну відповідь від соціялістичних партій тих країв, які э репрезентовані в Міжнароднім Бюрі.

Взиваэмо соціялістичні партії і робітничі орґанізації які э управнені до репрезентації на Міжнароднім Конґресі, аби в відповідях зазначили, чи хотять, аби конґрес відбув ся в Европі, чи в Америці, і эсли в Европі, то чи в Копенгадзі чи в Гадзі.

Сердечно запрошуэмо Товаришів, аби з'їхались до Америки, до Вашінґтону і коли европейські товариші згодять ся на се, то Соціялістична Партія зобовязуэсь прийти їм з помочию в сей спосіб, що покриэ всі кошта переїзду пятьох делеґатів кождого народу, відносно до репрезентації установленої Міжнародним Соціялістичним Бюром.

Цілию сего конґресу буде обговоренэ способів якнайскоршого і найліпшого стриманя сучасної війни і обговорене тих справ, які будуть відноситись до задержаня загального мира.

Товариші, в імени попередних добутків і в імени будуччини народів, в імени добра будуччих поколінь, видаэмо сей поклик і просимо о якнайскоршу прихильну відповідь.

Краєвий Екзекутивний Комітет Соціялістичної Партії.

Підписали: Віктор Л. Берґер, Д. Стит Вильсон, Джеймс Г. Маврер, Адольф Ґермер і Люїс Д. Донкен.

Чарлз Едвард Россель.

Капіталізм збожеволів.

Ніхто не повинен мати ані крихітки сумніву, чому ми маэмо війну.

За такий катаклізм мусять відповідати ті, що вихвалювали монархію і демократи, що були невірні демократизмови.

Нема цивілізації хиба в демократизмі. Комерціялізм, опянілий від своэї сили і прагнучий ще більше власти, пересичений зисками і домагаючись ще більшої торговлі, ще більше землі для визисків — був другим великим чинником, котрий стягнув на нас сю пошесть. Говорено, що він ніколи не наміряв, ніколи не мріяв зробити руїну. Не поможе нічого. Будучи все сліпим, всегда глупим, всегда брутальним, бажав все більше і тим звалив підвалини мира.

Ось так: великанська кольоніяльна німецька імперія, котра повстала і розвинула ся зі скоростю, що здивувала світ і котра не маэ жадної собі рівної, принесла до краю майже казочне богатство, котре в сучасній системі загарбало кілька одиниць. І після зросту кольоній росла ся золота филя.

Англія і Німеччина.

Швидке розширенэ німецької торговлі закрутило декотрим Німцям голови. В торговлі Німеччина робила велику конкуренцію смілими предприэмствами і переводячи гру після принятих методів, перегнала всі иньші нації, крім Анґлії. Конкуренція між ними стала ся боротьбою великанів.

Кольонії Анґлії збогатили її. Німеччина набувала кольонію за кольонією. Кольонії витворили торговлю. Давно вже торговля Німеччини перейшла ту точку, де нею могла руководити ся така з всіх сторін стиснена держава як Німеччина.

Натиск конкуренції, натиск збільшаючих ся надій на все більші і більші зиски, стали непобідимою силою, котра перла до територіяльних набутків.

Франція також мала богато богатих кольоній. Альжерію, французьке Конґо, Дагомей, Сенеґаль, богаті острови в західній Індії, на Тихім Океані і богато других

Эслиби війна 1870 року повторила ся, Франція втратилаби свої цінні кольонії, котріби дістали ся Німцям. Більше кольоній значить більше торговлі, більше торговлі значить більше зисків, більше зисків значить більше могутности. От куди провадив сей натиск і колиб навіть ніхто війни не жадав і не плянував, то при істнуючій системі війна була певна.

Очевидно цілю німецького комерціялізму, гордого численними побідами, було прилученэ французких кольоній, щоб зрости і розширити ся з розширенэм німецьких границь і піднести Німеччину понад всіми сопер-

В. Борнет.

Продукт.

Майк вродив ся і виховав ся в бідноті. Він мав і якесь прізвище, але сим ніхто ніколи не докучав йому. Се був собі Майк, один із звичайної громади.

Коли Майк дійшов до осьмого року житя, його батько помер в страшнім положеню. Два роки пізнійше, не могучи заасекурувати достаточних средств до житя, померла в нуждї і його дорога матїр. Тепер ніхто Майком не опікувавсь вже.

Майк жив дальше в наймленій хаті. Одного разу приїхав до него властитель сеї хати в великім автомобіли купленім за зрабовані гроші в невідомий для Майка спосіб і запитав:

„Де твоя мама?“

„Умерла“.

„Де е мій рент?“

„Та“, — урвав і недоказав Майк своєї думки.

Властитель сказав Майкови спакувати його „маэток“, відтак замкнув двері на колодку і вивісив таблицю на найвиднійшім місци: „До винаймленя“.

Від сего часу Майк спав де міг, а денною порою продавав улицями ґазети, причім навчив ся тільки читати, що міг дещо довідатись про житэ „панів“ і „пань“ та про їх сто-тисяч-долярові балї в той час, коли величезне число таких як Майк, не мають спромоги пережити дня одного.

Так дійшов Майк до 22 року житя, в крайній нуждї, неграмотности, без ніякої надії на красше житє.

В сім славнім періоді його „каріери“ працював він на секції за $1.25 по 10 годин денно.

Він зажадав відтак 25 центів підвижки, але коли форман прийшов до себе від здивованя, Майк зістав відправлений.

Роботи не було. Те саме і з грішми.

Одного ранку стояв Майк голодний коло дверий крамниці. Пекар, який привіз до крамниці хліб, лишив його під дверми в незамкненім коши. Право суспільне шепнуло до Майка: „Тобі не вільно взяти кусок сего хліба без гроший, хотяйбись навіть мав згинути з голоду“.

Але друге право, право природи сказало до Майка: „Ти тепер голодний; ось тут маеш їду; бери і споживай“.

Майк піддав ся праву природи. Він послухав його.

Але сторож суспільного права, будучи близько сего випадку, арештував Майка.

„Ти провинивсь чи ні?“ запитав судія.

„Провинивсь“, — відповів Майк.

Його замкнули до арешту, поки вину мали розберати ширше. В тиждень пізнійше, знов покликано його перед суд.

Судія поглянув на своє лещуче бюрко.

„Ти провинивсь крадіжию“, сказав він а відтак прочитав Майкову минувшину: бідний, покинутий всіми, без праці, без гроша, без приятелів і без даху над головою.

„Гм“, сказав судія, „в твоїм сусідстві дуже часто лучаэсь крадіж хліба, я зроблю примір на тобі“. А віпаючи копію Майкового обжалуваня на стіну, задрапнув свою мягку білу руку. Він поглянув на задрапнене місце, скривив ся сильно і крикнув:

„Три роки“!

„Три роки, автоматично затягнув в книжку судовий писар.

„Три роки“, занотував собі репортер.

„Три роки“, засьміяв ся весело цікавий присутний до своїх товаришів.

„Три роки“, застогнав тяжко Майк, ломаним придавленим голосом. „Т р и р о к и !“

Він пішов до тюрми ясно-оким молодцем, а вернув ся старшим, знищеним чоловіком.

„Ех, якби не було“, подумав він, „буду жити вже чесно“.

Він спрямував ся до малого місточка на провінцію. По дорозі стрінув фармерські мешканя. Майк запукав до дверий.

„Шукаю праці“.

„Що ти можеш робити?“ спитав фармер.

„Все, що забажаэте“.

„Добре, нам треба тепер чоловіка до кошеня сіна. — Слухай, але відки прийшов ти тут?“ зауваживши, що Майк мае на собі деякі тюремні річи. Майк хотів вже сказати „зі сходу“, але він знав, що се йому не вдасть ся і відповів: „з тюрми“.

„Зажди тут хвилинку“, сказав фармер, а повернувши з стрільбою в руках, крикнув: „Тепер гони! Виносись сейчас!“

Майк „відійшов“.

Фармери жили в сусідстві. Їхні мешканя були злучені телефоном. Коли Майк зайшов до другого дому, він знов був змушений фармерською рушницею іти дальше не маючи навіть часу пояснити чого він бажае. В инших фармерських домах стрінуло його те саме, або витровлено тільки псами.

Тут заговорило до него право самообороны. Можливо йому треба буде револьвера, щоб оборонити житє своє в подібнім випадку. Він купив сейчас револьвер за тих кілька долярів, які дістав від тюремного заряду, як лишав вже тюрму.

Вертаючись назад до фармерських будинків, зблизив ся до одного, де на лавці сидів фармер з набитою рушницею.

„Шукаю праці“, сказав Майк. Фармер підніс загрожаючо свою стрільбу, і нехотячи чи нарочно потягнув за язичок. Стріл зробив своэ. Майк ранений відповів тоже стрілом, але хибив фармера, а ранив пса, який перебігав туди дорогою. Щоби спасти своє житє, він стрілив ще раз, і фармер повалився на землю.

Майк поглянув на фармера, відтак пішов до невинно раненого пса. Клякнув і пробував спинити струю крови.

„Бідний малий чортик“, сказав він, „я не хотів тебе скривдити“. Постійна струя крови спливаюча зраненої Майкової руки, змішалась з кровю пса.

Пес згинув, облизуючи Майкову рану. Фармер вючись кругом лавки, проклинав когось, а відтак замкнув на віки свої очи.

Два місяці пізнійше Майк згинув на шибениці.

Суспільність була оборонена.

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO